

## Nr 154.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1938 kl. 12 m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av bombskyddstak å kraftstationen vid Stadsforsen i Indalsälven m. m.*

(4:e avd.)

I den 3 mars 1938 dagtecknad proposition, nr 214, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att till utförande av bombskyddstak å kraftstationen vid Stadsforsen i Indalsälven må disponeras ett belopp av 625,000 kronor av till vattenfallsstyrelsens förfogande stående likvida medel, som uppkommit genom avsättningar till statens vattenfallsverks förnyelsefond.

Genom beslut den 28 maj 1937 anbefalldes Kungl. Maj:t vattenfallsstyrelsen att verkställa och till Kungl. Maj:t inkomma med utredning rörande behovet av skydd för kraftverken mot anfall från luften och sättet för detta behövs tillgodoseende. Med skrivelse den 11 januari 1938 inkom vattenfallsstyrelsen därefter med förslag i ämnet, innefattande följande anslagsbehov:

	Militär- utrustning kronor	Bomb- skyddstak kronor	Övriga civiltekniska åtgärder kronor	Summa kronor
A. Statliga anläggningar .....	3,064,000	2,395,000	3,765,000	9,224,000
B. Kommunala och enskilda anläggningar .....	3,630,000	515,000	5,155,000	9,300,000
C. Gemensamt för vissa grupper av anläggningar .....	840,000	—	—	840,000
Summa kostnader kronor	<b>7,534,000<sup>1)</sup></b>	<b>2,910,000</b>	<b>8,920,000</b>	<b>19,364,000</b>

I förevarande sammanhang har departementschefen ej ansett sig beredd att taga slutlig ståndpunkt till de av utredningen berörda frågorna, i vad de avse enskilda och kommunala kraftanläggningar, liksom ej heller till frågan om anskaffning av den ifrågasatta *militära utrustningen* överhuvud. Nu be-

<sup>1)</sup> Ursprungligen beräknad till 12,358,000 kronor, varav emellertid 2,782,000 kronor utgjorde reservpjäser, med vilkens anskaffning tillsvidare borde kunna anstå, och 2,042,000 kronor ansågs kunna fråndragas såsom representerande värdet av luftvärnsmateriel, anskaffad i annan ordning.

rörda frågor torde böra bliva föremål för ytterligare överbäganden. Vad angår de s. k. övriga civiltekniska åtgärderna vid de icke statliga kraftstationerna har departementschefen endast velat uttala, att desamma synas, såsom vattenfallsstyrelsen förutsatt, böra vidtagas av företagen själva och på deras bekostnad.

I utredningen har föreslagits, att *bombskyddstak* skola anordnas å vissa i utredningen närmare angivna statliga kraftstationer för en sammanlagd kostnad av 2,395,000 kronor. Bland dessa stationer märkes kraftstationen vid Stadsforsen. Densamma är för närvarande under byggnad och arbetena hava nu fortskridit så långt, att ställning måste tagas till frågan, huruvida stationen skall förses med bombskyddstak. Då departementschefen funnit det angeläget, att varje ny kraftstationsanläggning, som på grund av sin storlek är av allmän betydelse för kraftförsörjningen i landet, från början så anordnas, att den erbjuder ett efter förhållandena tillfredsställande skydd mot anfall från luften, har han ansett sig böra biträda utredningens förslag, att stationen förses med bombskyddstak av avsedd beskaffenhet. Kostnaderna härför äro beräknade till 625,000 kronor. Frågan om anordnande av bombskyddstak å de övriga i utredningen angivna statliga kraftstationerna, vilka samtliga äro färdigbyggda och tagna i bruk, syntes däremot böra upptagas i annat sammanhang.

Vad härefter angår *övriga civiltekniska åtgärder* vid statens kraftanläggningar har i utredningen föreslagits, att dylika åtgärder skulle vidtagas för en sammanlagd kostnad av 3,765,000 kronor. Detta belopp fördelar sig enligt vattenfallsstyrelsens skrivelse med 550,000 kronor å skyddsrum, gas-skyddsmateriel och stängsel, med 1,330,000 kronor å anordningar för minskande av översvänningsrisker och snabbt stoppande av maskinerna, med 645,000 kronor å splitterskydd samt förbättrat skydd mot eldrisk, med 1,180,000 kronor å reparations- och reservmateriel samt med 60,000 kronor å anordningar för alarmering och krigsbelysning ävensom komplettering av telefonanläggningar. Med avseende å kostnaderna härför har departementschefen anfört följande:

Såsom vattenfallsstyrelsen framhållit, hava av nu angivna åtgärder vissa redan utförts med stöd av statsmakternas beslut för en sammanlagd kostnad av 205,000 kronor, varför de återstående åtgärderna representera en kostnad av (3,765,000—205,000) 3,560,000 kronor. Då jag icke funnit något att erinra mot förslaget i nu förevarande hänseende, vill jag tillstyrka, att ännu återstående civiltekniska åtgärder komma till utförande. Vad angår finansieringen av kostnaderna härför synes mig en uppdelning av desamma böra äga rum på så sätt, att kostnader för fasta anläggningar, t. ex. skyddsrum och reservavstängningsanordningar, finansieras på samma sätt som här tidigare föreslagits i fråga om bombskyddstaket å kraftstationen vid Stadsforsen, samt att övriga kostnader i anslutning till förut tillämpad praxis bestridas av statens vattenfallsverks driftmedel. Enligt vad jag inhämtat av vattenfallsstyrelsen skulle vid en fördelning av förenämnda återstående kostnader för de civiltekniska åtgärderna, 3,560,000 kronor, ett belopp av 1,040,000 kronor belöpa å fasta anläggningar och återstoden eller 2,520,000 kronor, å andra anordningar eller anskaffningar.

De nu ifrågavarande åtgärderna äro av beskaffenhet att lämpligen kunna utföras under en period av minskad arbetstillgång. Tidpunkten för åtgärdernas vidtagande bör därför icke nu fastställas utan torde böra bli beroende i första hand av utvecklingen å arbetsmarknaden. Emellertid torde, därest på grund av planerade revisionsarbeten vid kraftstationerna eller andra förhållanden särskilda skäl skulle föreligga att oberoende av arbets-synpunkter utföra de berörda skyddsåtgärderna, hinder därför icke böra föreligga.

Vattenfallsstyrelsen har förordat, att åtgärderna skulle genomföras under en tid av tre till fyra år. I skrivelse den 31 januari 1938 rörande arbeten, lämpliga att igångsättas vid en inträffande ekonomisk depression, har vattenfallsstyrelsen meddelat, att under nästa budgetår civiltekniska luftskydds-åtgärder skulle kunna genomföras för ett sammanlagt belopp av 1,100,000 kronor. Bemyndigande av riksdagen för Kungl. Maj:t att besluta om vidtagande av civiltekniska åtgärder för en kostnad av 1,100,000 kronor torde lämpligen böra begäras i den proposition med förslag till arbeten att utföras vid ekonomisk depression, som är avsedd att framläggas för innevarande års riksdag.

*Utskottet.*

Kungl. Maj:ts förevarande proposition — avseende att bereda medel, 625,000 kronor, till ett bombskyddstak å kraftstationen vid Stadsforsen — tillstyrkes av utskottet.

Vad angår »övriga civiltekniska åtgärder» ansluter sig utskottet till av departementschefen framlagda planen för dessa åtgärders finansiering.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att till utförande av bomb-skyddstak å kraftstationen vid Stadsforsen i Indalsälven må disponeras ett belopp av 625,000 kronor av till vattenfallsstyrelsens förfogande stående likvida medel, som uppkommit genom avsättningar till statens vattenfallsverks förnyelsefond.

Stockholm den 17 maj 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

*Närvarande:* se under utlåtandet nr 153.